

Informatienota voor de raad

Datum 11 januari 2023

Onderwerp	Opvang vluchtelingen Oekraïne
Versienummer	Versie 4

Portefeuillehouder D.S. de Jong

Informant Johan H. Coes
Afdeling Proces-, Programma- en Projectmanagement
Telefoon 06 25582369 / (038) 498 2595
Email J.Coes@zwolle.nl
Bijlagen 1- Overzicht locaties gebied Oosterenk
2- Brief Staatssecretaris Justitie en Veiligheid, 16 december 2022

Wij stellen u voor kennis te nemen van:

De aanvullende uitbreiding van 175 tijdelijke opvangplekken voor primair Oekraïense vluchtelingen in een vierde kantoorpand in het gebied Oosterenk.

Datum 11 januari 2023

[Toelichting op het voorstel](#)

Inleiding

Begin maart 2022 gaf het Rijk de opdracht aan de Veiligheidsregio's om per regio minimaal 1000 Oekraïense vluchtelingen op te vangen binnen twee weken met additioneel nog eens 1000 vluchtelingen in verband met de oorlog die gaande is in Oekraïne. Eind april 2022 kwam van het Rijk de opdracht om nog eens 1000 opvangplekken in de Veiligheidsregio IJsselland te realiseren.

De gemeente Zwolle heeft in een relatief korte tijd 685 opvangplekken voor vluchtelingen uit Oekraïne gerealiseerd in Berkum (45), Assendorp (84) en op Oosterenk (556). Hiermee hebben we een wezenlijke bijdrage geleverd aan respectievelijk de eerste en tweede regionale opdracht voor het snel realiseren van respectievelijk 2000 en 1000 opvangplekken voor vluchtelingen uit Oekraïne in onze regio. We bevinden ons min of meer in een beheerfase en de ervaringen zijn zondermeer goed te noemen. We hebben als Zwolse samenleving in korte tijd veel voor elkaar gekregen, door met elkaar de schouders eronder te zetten. Veel inwoners en organisaties hebben hieraan een bijdrage geleverd.

De Zwolse opvanglocaties zijn inmiddels nagenoeg volledig bezet. Tegelijk neemt het aantal vluchtelingen uit Oekraïne dat in Zwolse gastgezinnen wordt opgenomen lichtelijk toe. Opvangplekken zijn beschikbaar via RefugeeHomeNL waarbij de gastgezinnen o.a. worden begeleid door (getrainde) vrijwilligers van het Rode Kruis, VluchtelingenWerk Nederland en Leger des Heils. Het aantal vluchtelingen dat door particulieren in Zwolle wordt opgevangen bedraagt op dit moment in totaal ca. 140 vluchtelingen.

Het Rijk heeft op 16 december jl. de burgemeesters en voorzitters van de Veiligheidsregio's de opdracht gegeven om op te schalen naar landelijk 90.000 gemeentelijke opvangplekken per 01 juli 2023. Er wordt verondersteld dat het er uiteindelijk 120.000 moeten worden. Concreet betekent dit voor de Veiligheidsregio IJsselland dat er nog eens 700 opvangplekken extra voor Oekraïners gerealiseerd moeten worden. Dit met het oog op de landelijk volledige bezetting van de opvangplekken die wordt voorzien in maart 2023. De brief met de opdracht van de Staatssecretaris van Justitie en Veiligheid aan de burgemeester is als bijlage gevoegd (bijlage 2).

In de gemeenteraad van 07 november 2022 is unaniem de motie "Zwolle neemt haar verantwoordelijkheid voor het opvangen van nieuwe Zwollenaren" aangenomen. In het vierde gedeelte van het besluit wordt het college opgeroepen "Zich waar nodig in te zetten voor crises(nood)opvang als een vraag zich voor doet en daar zo snel mogelijk met inwoners over te communiceren". In deze nota wordt onze inzet voor extra tijdelijke opvang nader toegelicht.

Kernboodschap

Het college van burgemeester en wethouders heeft op 31 januari 2023 besloten om een vierde kantoorpand Rembrandt aan de Dokter van Deenweg 50, in het gebied Oosterenk, geschikt te maken voor additioneel 175 opvangplekken voor de vluchtelingen uit Oekraïne met mogelijk ruimte voor statushouders. Hiermee wordt er door Zwolle opnieuw een wezenlijke bijdrage geleverd aan de derde gemeentelijke/regionale opdracht. In deze informatienota wordt dit verder toegelicht.

Datum

11 januari 2023

Toelichting***Realisatie extra opvangplekken***

Met het realiseren van 175 extra opvangplekken levert Zwolle opnieuw een belangrijke bijdrage aan de opdracht die de burgemeester en Veiligheidsregio van het Rijk heeft gekregen. De opdracht van de Staatssecretaris van V&J d.d. 16 december jl. om de opvang van Oekraïense vluchtelingen landelijk op te schalen naar 90.000 gemeentelijke opvangplekken, betekent voor de gemeenten in de Veiligheidsregio IJsselland een taakstelling van 700 plekken. Wij hebben in aanloop de uitbreidingsvraag van tijdelijke opvanglocaties stad breed een verkenning gedaan. De geïnterviewde locaties zijn getoetst op basis van het afwegingskader beoordeling woon-zorg initiatief. Daarbij is geadviseerd op basis van de 7 B's: Beschikbaarheid; Betaalbaarheid; Bereikbaarheid; Buurt; Bespreekbaarheid; Bruikbaarheid en Beheersbaarheid. De locatie in Oosterenk in het gebouw Rembrandt is uit deze verkenning naar voren gekomen.

De eerste groep Oekraïense vluchtelingen is in het gebied Oosterenk goed ontvangen. Er is een begeleidingscommissie ingesteld die bijdraagt aan een continue dialoog met de omgeving van de opvanglocaties over de leefbaarheid in het gebied en het voorkomen van overlast. Het gebied Oosterenk staat aan het begin van een transformatie naar een moderne stadwijk met gemengd wonen en werken. Vooralsnog wordt er nog heel beperkt gewoond en zijn er weinig tot geen voorzieningen voor wonen. Er is extra aandacht voor de leefbaarheid, de kwaliteit van de leefomgeving voor Oekraïners en benodigde voorzieningen. Gelet op de schaal van de opvang is er extra aandacht voor de leefbaarheid in en rondom de opvanglocaties om eventuele overlast te voorkomen.

De opvangplekken zijn primair bedoeld voor Oekraïense vluchtelingen. Ten opzichte van de andere opvanglocaties in Oosterenk willen we in pand Rembrandt, indien noodzakelijk, wel ruimte bieden om tijdelijk statushouders te huisvesten i.v.m. de grote opgave die we hierin (wettelijk) hebben. Zwolle vangt hiermee op gemeentelijke opvanglocaties en via particuliere opvang in totaal ca. 950 vluchtelingen uit Oekraïne op, waarvan ca. 730 in het gebied Oosterenk. Ongeveer een derde van deze groep is peuter, kind of jongere.

Voor de ligging van de kantoorpanden is een overzichtstekening als bijlage 1 gevoegd.

De Rembrandtlocatie wordt onder 'dwingende spoed' gerealiseerd. Dit heeft een spoedeisend en tijdelijk karakter. Op die wijze wordt dit ook aanbestedingsrechtelijk toegepast en leidt dit tot onderhandse aanbestedingen. Wij volgen hiervoor dezelfde procedures als bij de andere tijdelijke opvanglocaties. Ruimtelijke inpassing is stedenbouwkundig eveneens mogelijk met het oog op het spoedeisende en tijdelijke karakter. Conform de Handreiking voor gemeentelijke opvang van Oekraïners (GOO) wordt de locatie gerealiseerd en in gebruik genomen. Voor legalisatie wordt een omgevingsvergunning met verzoek om tijdelijke afwijking van het bestemmingsplan ingediend. Tegen deze omgevingsvergunning staan rechtsmiddelen open.

Synergievoordelen opvanglocaties Oosterenk

Datum 11 januari 2023

Het pand biedt synergievoordelen in de aansturing van de opvanglocaties en bij het gebruik van voorzieningen voor Oekraïners. Op dit moment zijn 556 opvangplekken gerealiseerd op Oosterenk in de Kantoorvilla, Ruysdael en Vermeer. Nabij deze opvanglocaties is het beoogde kantoorpand beschikbaar (Rembrandt). Het gebouw Breughel is gehuurd en gereed gemaakt voor tijdelijke voorzieningen voor Oekraïners, zoals basis- en voortgezet onderwijs, kinderopvang, speelvoorzieningen, ruimte voor vrijwilligers en een ruimte voor de medische post. Er is een mix in het aanbod van sociale activiteiten, NT-2 basis (het leren van de Nederlandse taal) en Oekraïens digitaal onderwijs. De concentratie van de genoemde panden maakt het mogelijk om de aansturing efficiënt te organiseren.

Voor alle Oekraïense kinderen en jongeren is in samenwerking met het basis- en voortgezet onderwijs een onderwijsvoorziening gerealiseerd waar ze onderwijs volgen in Oekraïense klassen. Dit gebeurt onder begeleiding van tandems in de vorm van Nederlandse leerkrachten, aangevuld met Oekraïense pedagogen/leerkrachten en/of vrijwillige vertalers. Er is nog ruimte op de Oekraïense School voor plusminus vijf leerlingen per klas. Met de medische post voorkomen we met een nieuwe instroom de druk op de huisartsenzorg.

Tijdelijke opvang en afspraken eigenaren

Bij het maken van afspraken over de opvang van vluchtelingen wordt momenteel uitgegaan van een periode tussen 1 jaar en ruim 2 jaar. Voor alle gebouwen op Oosterenk die nu zijn of worden ingezet voor de opvang van vluchtelingen geldt dat ze zijn beoogd voor transformatie naar reguliere woningen (Visie op Oosterenk). Voor de transformatie naar een reguliere woonbestemming is een planologische procedure nodig. Met de gebouweigenaren is afgesproken dat de periode van tijdelijke opvang wordt gebruikt om de reguliere planontwikkeling en benodigde (planologische) procedures te doorlopen.

De kosten voor bouwkundige aanpassingen en het inrichten van de gebouwen worden vergoed. Vanaf het moment dat de gebouwen in gebruik worden genomen voor opvang krijgen de eigenaren een vergoeding per dag per opvangplek. De afspraken worden vastgelegd in een huurcontract. Hierin worden ook afspraken gemaakt over zaken als beveiliging, schoonmaak, afval en verzekeringen.

Financiën

In de raadsvergadering van 19 december jl. is voor de opvang van vluchtelingen voor het jaar 2023 het volgende besluit genomen: "Een krediet beschikbaar te stellen van € 22 miljoen voor het jaar 2023 en deze kosten te dekken uit de bekostigingsregelingen voor de opvang van vluchtelingen."

De kosten voor de transitie en exploitatie van de nieuwe opvanglocatie worden door ons voorgefinancierd en door het Rijk vergoed. Voor het geschikt maken en in gebruik nemen van het kantoorpand Rembrandt voor 175 opvangplekken is voor een opvangperiode van 12 maanden een aanvullend budget benodigd van € 5,55 mln. Dit past niet binnen het verstrekte krediet van 22 miljoen voor het jaar 2023. De kredietaanvraag hiervoor wordt verwerkt in de bestuursrapportage "Berap 1 - 2023".

Gezien de onzekerheid over de verwachte aantallen van op te vangen vluchtelingen en de duur van de opvang, zal de begroting dit jaar nog meermaals worden bijgesteld. Indien daar een raadsbesluit voor nodig is zal het college deze zo tijdig mogelijk ter besluitvorming aan de raad voorleggen.

Datum 11 januari 2023

Er zijn financiële risico's in de afrekening met het Rijk ten aanzien van de rechtmatige verantwoording van de financiële vergoedingen die wij verstrekken aan de Oekraïense vluchtelingen en ten aanzien van de aanbestedingsrechtmatigheid.

Communicatie

In lijn met de oproep van de gemeenteraad worden de omwonenden en omliggende bedrijven en instellingen in het gebied Oosterenk na het besluit van het college per brief geïnformeerd en tegelijkertijd uitgenodigd voor een informatiebijeenkomst. De leden van de begeleidingscommissie, die is ingesteld voor de opvanglocaties op Oosterenk, is over het voornemen tot dit besluit op 25 januari 2023 per mail geïnformeerd.

Op www.zwolle.nl/oekraïne is actuele informatie en een lijst met veel gestelde vragen en antwoorden te vinden over alles rond de opvang en het verblijf van vluchtelingen uit Oekraïne op de opvanglocaties in Oosterenk.

Vervolg

Het Kabinet heeft haar visie op opvang van Oekraïense vluchtelingen op de lange termijn met het schrijven van 16 december 2022 nader ingevuld. Zij vraagt, nu duidelijk wordt dat de opvang langer nodig zal zijn, ook te kijken hoe de opvang waar mogelijk duurzamer gemaakt kan worden zodat deze ook geschikt is voor vluchtelingen om langer in de opvang te verblijven. Vanwege de langdurige opvang zullen we parallel aan voorbereiding Rembrandt nadenken over een herhuisvestingsplan. Beoogde uitbreiding geeft ons de mogelijkheid de opvang in z'n geheel duurzamer in te richten. Het herhuisvestingsplan gericht op langduriger verblijf zal worden geïntegreerd in de langere termijn aanpak opgave vluchtelingen waarover de raad later dit jaar (streven is Q2) wordt geïnformeerd.

Openbaarheid

Deze informatienota is openbaar.

Burgemeester en Wethouders van Zwolle,

voorzitter, Peter Snijders

secretaris, Dick Emmer